

Janez XXIII.

Portret
svetnika

in

Dnevnik
duše

Z besedilom Jožefa Pavliča o življenju in delu papeža Janeza Dobrega

Janez XXIII.
PORTRET SVETNIKA
IN DNEVNIK DUŠE

JANEZ XXIII.

PORTRET SVETNIKA
IN DNEVNIK DUŠE

Družina
Društvo Mohorjeva družba
2014

Janez XXIII.
PORTRET SVETNIKA IN DNEVNIK DUŠE

1. del: *Jožef Pavlič*: APOSTOL MIRU IN LJUBEZNI,
Portret svetnika

2. del: *Janez XXIII.*: DNEVNIK DUŠE,
Odlomki

Naslov izvirmika:
IL GIORNALE DELL'ANIMA
© EDIZIONI SAN PAOLO s.r.l.
Cinisello Balsamo (MI)

Prevedla:
Silva Trdina

Spremna beseda:
Alojz Rebula

© 2014 Družina d. o. o.

Izdaja: prva

Jezikovni pregled: Vida Frelih

Redakcija Dnevnika duše: Ivan Mohar

Urednica: Mojca Purger

Korekturno branje: Lejla Krk Križanič

Grafična priprava: Melita Rak

Oblikovanje naslovnice: Benjamin Štefe, Družina d. o. o.

Izdali in založili: Družina d. o. o.,
Društvo Mohorjeva družba

Za založbo Družina: Tone Rode

Za Društvo Mohorjeva družba: Jože Faganel

Natis: Tiskano v Sloveniji

Naklada: 800 izvodov

Ljubljana 2014

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

272-732.2:929Janez XXIII, papež
929Janez XXIII, papež

JANEZ XXIII : portret svetnika in dnevnik duše / [prevedla Silva Trdina ; spremna beseda Alojz Rebula]. - 1. izd. - Ljubljana : Družina : Društvo Mohorjeva družba, 2014

Prevod dela: Il giornale dell'anima. - Vsebinska: Apostol miru in ljubezni / Jožef Pavlič. Dnevnik duše / Janez XXIII

ISBN 978-961-04-0026-4 (Družina)

1. Pavlič, Jožef: Apostol miru in ljubezni 2. Joannes XXIII, papež: Dnevnik duše
273115392

Knjigi na pot

Od papeža Janeza XXIII. mi je iz mladih let najbolj ostal v spominu vzdevek »Dobri«. Tudi zaradi knjige z naslovom Papež Janez Dobri, ki je izšla leta 1967 v Žepni knjižnici Ognjišča. Pozneje sem kot študent teologije spoznaval, da je bil še veliko drugega; predvsem pobudnik in začetnik drugega vatikanskega cerkvenega zbora (od leta 1962 do 1965). Iz tistih let sem si najbolj zapomnil besedo »aggiornamento« (posedanjenje), ki ga je s približanjem Cerkve sodobnemu svetu in človeku ter njegovim potrebam prinesel drugi vatikanski koncil. »Sveži veter« v Cerkvi. Predvsem s svojimi daljnosežnimi odloki in drugimi dokumenti. Kako so bili ti pomembni, najbolje govori sklicevanje zadnjih treh papežev (bl. Janeza Pavla II., Benedikta XVI. in Frančiška) nanje ter pripominjanje, da še niso uresničeni v celoti. Vse to, predvsem pa preprostost, srčna dobrot, pobožnost in sledenje navdihom Svetega Duha, govori, kako pomemben papež je od leta 1958 do 1963 vodil Cerkev. Kratko, a nikakor ne »prehodno«, kot so mu sprva napovedovali.

Da je bil Janez XXIII. svet papež, govori tudi uslišanje na njegovo priprošnjo, potrjeno čudežno ozdravljenje redovnice s. Caterine Capitani. Pogoj za razglasitev za blaženega 3. septembra 2000. Papež Frančišek in člani Kongregacije za zadeve svetnikov pa so si edini, da je papež Janez Dobri vreden še višje stopnje čaščenja – razglasitve za svetnika. To se bo zgodilo 27. aprila 2014, ko bo papež Janez XXIII. skupaj s papežem Janezom Pavlom II. razglašen za svetnika katoliške Cerkve.

Jožef Pavlič

APOSTOL MIRU
IN LJUBEZNI

PORTRET SVETNIKA

Prihajam iz skromnih razmer in vzgojen sem bil k zadovoljnemu in blagoslovljenemu uboštvu, ki ima malo zahtev in omogoča razcvet najplemenitejših in najvišjih vrlin ter pripravlja ljudi k najvišjim vzponom v življenju.¹

Otroška in deška leta

Kdor se rodi pod goro, kot se je 25. novembra 1881 Angelo Giuseppe (Angel Jožef) Roncalli v kraju Sotto il Monte (slovensko bi rekli v Podgori) pri Bergamu severovzhodno od Milana v Lombardiji, hoče pogledati, kako je zgoraj, na vrhu, stalno ga vleče tja. Ker je imel daleč do šole, je bil že od mladih nog dober hodec. To mu je, ko je sedel na sedež prvaka apostolov, pomagalo, da je mogel v duhu prehoditi vse strmine, gore in doline ter planjave sveta in z rokami v mislih zaobjeti ves svet. Predvsem je to naredil v srcu, utripajočem za človeka ne glede na poreklo, državljanstvo, polt in versko prepričanje. V deških letih si je v skromni kmečki družini, ki je pripadala rodu Roncallijevih, značaj utrdil v modrosti, predvsem pa veličini in dobrosrčnosti ter ravnanju po vesti, v vsem poslušni Božjim in naravnim postavam.

V duhu tega izročila, navezanosti na zemljo in odvisnosti od nje zaradi preživetja sta njegov oče Giovanni Battista in mati Maria Anna Mazzola sprejela kar trinajst otrok. Angela Giuseppeja 25. novembra 1881 kot prvega moškega potomca, sicer pa četrtega otroka po

¹ Janez XXIII., Preprostost drznega moža, Novi svet, Ljubljana 2005, 2.

štirih letih zakona. Tega ne bi zmogla, če ne bi zajemala moči iz vsakodnevne molitve, rednega obiska nedeljske maše in potrpežljivosti, ki je bila potrebna pri delitvi življenjskega prostora s kar 30 ljudmi (družina Giovannija Battiste je živela skupaj z družino bratranca Luigija z desetimi otroki). Pičla je bila tudi hrana, a polenta je bila vedno na mizi. Za Angela Giuseppeja kot mamin priboljšek tudi kakšno jajce. Hodili so, kot vsi otroci revnih staršev, bos ali v coklah. Glava velike družine je bil neporočeni stric Zaverio Roncalli. Ta je še na rojstni dan nesel Angela Giuseppeja h krstu, nato pa je, kot pravi in odgovorni boter, postal njegov varuh. Ko se je družina Roncallijevih povečala, ga je vzel v svojo sobo. Skupaj sta hodila (najprej ga je nosil) k jutranji maši in molila.

Stric Zaverio je poleg župnika Francesca Rebuzzinija odkril, da je fantič bistre glave in da bi lahko celo postal duhovnik. Angelo Giuseppe je namreč rad hodil k maši in ministriral. Zataknilo se je pri očetu Giovanniju, ki je prvorojenca že videl kot svojega naslednika na kmetiji. Nejevoljen je gledal, kako ga je bolj vleklo k učenju in knjigam kot k mnogim opravičilo na kmetiji, vendar so ga reševali bratje. Oče se je omeščal, ko sta mu župnik Francesco in boter Zaverio zagotovila, da ga sinovo šolanje ne bo nič stalo.

Začelo se je z latinščino, vendar je župnik v Carvicu Pietro Bolis hotel od dečka preveč: že po dveh lekcijah naj bi prevajal Cezarjevo Galsko vojno. Mučenje z uradnim jezikom Cerkve je trajalo eno leto. Nato sta učenceva prosvetitelja hotela še več: kot zunanjega gojenca, da ni bilo treba plačevati mesečne pristojbine, sta ga leta 1891 vpisala kar v tretji razred gimnazije v škofijskem zavodu sv. Karla Boromejskega v Celani. Tukaj bi se zaradi

nezadostnih ocen v spričevalu ter ob izključitvi iz šole, ker je Angelo Giuseppe ponevedoma na prošnjo sošolca v šolo prinesel vrečko jabolk, s čimer je prekršil šolska pravila, njegovo šolanje lahko tudi končalo, a je Božja previdnost hotela drugače. Po vrnitvi domov in vztrajnem zatrjevanju staršem, da hoče postati duhovnik, so se mu oktobra 1892 odprla vrata bergamskega malega semenišča, leta 1895 pa tudi višjega semenišča.

Iz Bergama se mu kljub veliki razdalji ni bilo pretežko peš vračati v domači Sotto il Monte. Kaj so mu ta vračanja pomenila, govori utrinek iz njegovega Dnevnika duše. Pisati ga je začel prav v bergamskem semenišču leta 1895, končal pa malo pred smrtjo 3. junija 1963. Prav pesniško je povedal: »O, moja župnija sv. Janeza Krstnika. Kot bela nevesta žariš v soncu bergamskih gričev in zreš na prostrano lombardijsko ravnino pod sabo. Kako so mi ljubi spomini nate!«²

² M. Sgarbossa, Modrost srca, blaženi papež Janez XXIII., Žepna knjižnica Ognjišča 39, Koper 2002, 19.

Kaj bo z mano v prihodnosti? Bom dober teolog ali slovit pravnik, vaški župnik ali preprost in ubog duhovnik? Kaj mi mar vse to? Nič od vsega tega in hkrati več moram biti, in to po Božjih sklepih. Moj Bog je vse. Dobri Bog bo že poskrbel, da se bodo ideali – uspeh, dober vtis pred svetom – razblinili v nič.³

Iz Lombardije v večno mesto

Angelu Giuseppeju so bili vse življenje ljubi spomini na domači kraj, nosil jih je s seboj, se zelo rad vračal v Sotto il Monte, obiskoval starše, brate in sestre in druge sorodnike. Najprej pa je na dolgih sprehodih spoznaval okolico rojstnega kraja, v jasnem vremenu zrl proti Milanu, njegove oči so iskale v nebo kipečo mogočno stolnico. Videl je, česar drugi, predvsem njegov poznejši papeški voznik Guido Gusso ni videl in tudi ni mogel videti. Ljudi, svet in sveto, ki so se za trajno zapisali v spomin, so mu v zadnjih mesecih življenja blažili hude bolečine zaradi raka na želodcu, ko je dozoreval za snidenje z Bogom. S tega razgledišča, v zavesti in trdni odločenosti, da tudi sin dninarja lahko v življenju doseže kaj več (»Če je nekdo zabit, ga ne bodo poklicali v Rim, da bi bil papež,«⁴ je pozneje dejal bratom.), se je v tretjem letniku bogoslovja napotil v Rim. Za nadaljevanje študija bogoslovja v tem mestu ga je skupaj z nadarjenima bogoslovcema Guglielmom Carozzijem in Achillejem Bellini-

³ Janez XXIII., Preprostost drznega moža, 3.

⁴ M. Sgarbossa, n. d., 12.

jem odbral bergamski škof Gaetano Camillo Guindani. Ta pot jim je bila omogočena, ker je kanonik Flaminio Cerasoli zapustil vse svoje premoženje po njem poimeno-
vanem zavodu za nadaljnje izobraževanje nadarjenih bergamskih bogoslovcev.

Oprtan z najboljšo dediščino, ki jo je dobil od staršev in botra, rojstnega kraja, češčenjem Božje Matere in posvetitvijo Srcu Jezusovemu v svetem letu 1900, ko je tudi romal v Rim, Loreto in Assisi, je 4. januarja 1901 postal gojenec rimskega bogoslovnega semenišča Apollinare. Tja je prišel s trdnimi sklepi, zapisanimi v Dnevnik duše: da ne bo nikogar preziral, pa tudi se ne izogibal, ga dražil, se mu posmehoval; da si bo prizadeval biti skromen; da bo malo, a preudarno govoril; da bo blag, prijeten, ustrežljiv; ne preveč zagret v kočljivih zadevah, kajti to prej škoduje, kot koristi. Ugotovil je tudi, da je bolje biti vesel, kot pa zamorjen in potlačen. Hudo mu je bilo zaradi mame, ki je narobe razumela njegovo obnašanje do nje, saj jo je imel za nebeškimi osebami najraje na svetu.⁵

V Rim ga je bergamski škof Guindani poslal tudi zato, ker bi bil po tedanjih predpisih Zakonika cerkvenega prava po končanem štiriletnem študiju bogoslovja v Bergamu še premlad za mašniško posvečenje. Imel pa je še drugi utemeljeni razlog: Angelo Giuseppe je bil v bergamskem bogoslovnem semenišču med najboljšimi študenti.

Bogoslovec Angelo Giuseppe se je v Rimu, da bi kar najbolje izkoristil mlada leta in možnosti za čim boljšo teološko izobrazbo, vnovič vpisal v prvi letnik bogoslovja. Študiral je z veliko vnemo, zamikalo pa ga je tudi me-

⁵ Prim. M. Sgarbossa, n. d., 20–24.

sto samo, še zlasti najstarejši del. Veliko mu je pomenila navzočnost pri maši v Kalistovih katakombah. S tem je že dajal slutiti, da ne misli biti ujetnik zidov, varno tičati za njimi, marveč biti v areni življenja. Kmalu je tudi bil – v drugem letniku je moral študij prekiniti ter eno leto »služiti kralju« v 73. pešadijskem polku bergamske brigade. Da se je tudi v vojaški suknji dobro obnesel, potrjuje napredovanje v podnarednika. Osebno mu je največ pomenilo, da ni »izgubil svete čistosti, Božje milosti«, čeprav je šel »skozi blato«. ⁶

Študij bogoslovja je končal 13. julija 1904 z doktoratom. 10. avgusta istega leta je prejel mašniško posvečenje v Marijini cerkvi na »Piazza del Popolo«. V Dnevnik duše je tedaj zapisal: »Duhovnik sem postal predvsem zato in samo zato, da bi na kakršen koli način ljudem delal dobro.«⁷ Med duhovnimi vajami pred posvečenjem je v svojem srcu občutil poseben Marijin dar – »val presladkega miru«. ⁸ Prvo mašno daritev je opravil 11. avgusta v kripti bazilike sv. Petra ob grobu prvaka apostolov. Še istega dne ga je skupaj z drugimi novomašniki sprejel v posebno avdienco papež Pij X. Novo mašo je pel na praznik Marijinega vnebovzeta v domači župnijski cerkvi v rojstni župniji Sotto il Monte. Po vrnitvi v Rim je nadaljeval s študijem cerkvenega prava, da bi tudi v tem doktoriral, vendar ga je 9. aprila 1905 novi bergamski škof Giacomo Radini Tedeschi poklical k sebi za tajnika. V srcu si je zadal za nalogo, da mu bo popolnoma pokoren, enega duha z njim in da bo pazil na svoje besede. ⁹

⁶ M. Sgarbossa, n. d., 27.

⁷ M. Sgarbossa, n. d., 28.

⁸ M. Sgarbossa, n. d., 28.

⁹ Prim. M. Sgarbossa, n. d., 29–30.

Škof Tedeschi mu je zaupal tudi profesuro cerkvene zgodovine, apologetike, patrologije in osnovnega bogoslovja v bergamskem bogoslovnem semenišču. Kot predavatelj se je izkazal s točnostjo, uglajenim nastopom in jasno besedo. Ob škofu se je odpiral tudi za nove družbene tokove in dogajanja, tako da se je moral, osumljen modernizma, leta 1914 celo zagovarjati v Vatikanu. Zaradi spretnega zagovora je bil oproščen obtožb.

Leto začetka prve svetovne vojne ni mlademu uspešnemu profesorju prineslo le dodatnih skrbi, marveč tudi smrt škofa Tedeschija, ki mu je bil kot oče.

Ker je 23. maja 1915 Italija napovedala vojno Avstriji, je moral naslednji dan vnovič obleči vojaško uniformo. Dodelili so ga sanitajcem v Bergamu. Oficirsko suknjo je nosil več kot tri leta, vendar ga posledice vojnih strahot, s katerimi se je srečeval, niso odvrnile od upanja v življenje in plemenitih vzorov, kakršen mu je bil padli vojaški duhovnik Giuseppe Canova. Na praznik lurške Matere Božje je našel tolažbo v priprošnji Mariji. Spodbudne besede je namenjal tudi materam in ženam padlih vojakov.

Po vojni, v kateri je pridobil čin poročnika, je nadaljeval s službo profesorja bogoslovja v bergamskem bogoslovnem semenišču. Novi bergamski škof Luigi Maria Marelli ga je imenoval tudi za duhovnega voditelja bogoslovcev – spirituala, zaupal mu je pripravo prvega povojnega narodnega evharističnega kongresa v Bergamu. Pohvalne besede so prišle na ušesa papežu Benediktu XV., ki ga je decembra 1920 poklical v Rim za predsednika osrednjega odbora Papeške misijske družbe za Italijo. Angelu Giuseppeju ni bilo do tega, a nazadnje se je le odpravil v večno mesto, v katerem se je začela njegova

pot navzgor do samega cerkvenega vrha (27. aprila 2014 pa še do nebeškega – stopnje svetništva). Časti, ki so sledile: naslovi od monsignorja naprej, mu niso stopile v glavo. Ostajal je takšen, kakršen je bil od začetka in ga je kot osebo najgloblje zaznamovalo – preprost, ponižen, skromen, dober, ljubezniv ...

DNEVNIK DUŠE

ODLOMKI

Ob Dnevniku duše

Preden mi je, nemožnemu branja, žena Zora ob večerih prebrala Dnevnik duše, so se ob imenu Janez XXIII. v meni oživljali trije momenti v njegovem življenju: prvi, kako je kot beneški patriarh imel na nočni omari ci Dantejevo Božansko komedijo; drugi, kako je poslal pozdrav kongresu italijanskih socialistov v Benetke; tretji, kako mučeniški škof Vovk ni zmozel pokleka pred njim kot papežem, pa ga je ta ljubeče prestregel: »Jaz bi moral poklekniti pred vami, gospod škof!« Pa še humorni spomin, kako na obisku v nekem zavodu v Rimu ni kazal prevelike pretresenosti ob smrti Pija XII. »Umre papež? Naredimo drugega!« In še tole: »Bil je malce bizantinski ...«

Se je zdaj, ko imam Dnevnik duše za sabo, tem podobam kaj dogradilo? Se je.

Dnevnik duše žal ni Dnevnik življenja, ampak duhovnih vaj, čeprav bi lahko imeli opis razgibanega življenja študenta (Bergamo), škofa (Rim), nuncija (Sofija, Carigrad, Pariz). In to bi bilo prijetno branje: Glej pogled na pritok Donave v Sofiji ali na razsvetljeni nočni ribolov v Bosporju iz Carigrada. Gornje podobe mi zdaj prikriva nekaj drugega: brezpogojna vdanost transcendenci, ki je ne zmotita niti izbruha prve in druge svetovne vojne. Njegova celoživljenjska vojna je proti ne ravno slabemu, ampak manj dobremu v sebi, proti lastnim pomanjkljivostim. Vdanost transcendenci je brezmejna vdanost Bogu, Kristusu, Mariji, Cerkvi, svetnikom, papežu. Edi-

ni boj za promocijo, za ponižnost: »Ponižen, ponižen, ponižen,« si zapiše ob škofovskem posvečenju. In pozneje: »Pravijo, da bom kardinal. Me ne zanima!«

Po mladostni abstraktnosti v prvem delu dnevnika se ta človek potem, tudi po izkušnji z diplomacijo, polagoma nahrani z življenjsko snovjo. (»Vsi smo malo bolni od nacionalizma, a naše poslanstvo je drugačno,« zapiše v Carigradu.) Ob tej knjigi, kjer je toliko Božje sreče, se bralec utegne vprašati, ali ta sveti človek ni videl zla sveta pa tudi tragične polute krščanstva.

Dnevnik duše je antipod naše civilizacije, kakor je ta na antipodu svetosti.

Alojz Rebula

Nekaj uvodnih besed

Ta knjiga ne potrebuje predgovora. Zadostovalo bo nekaj uvodnih besed in pojasnil o sestavi njenih delov. Bralec jo bo doumel sam in se ob koncu zamislil; kdo ve, mogoče bo prišel tudi do novih sklepov, do katerih ga bo privedla zaupljiva ljubezen, ki jo vzbudi avtor takoj s svojimi prvimi besedami.

Te strani so sestavljali prepisovalci z veselo potrpežljivostjo in drhtečo, otroško ljubeznijo. Čeprav smo izvirnik poznali že davno prej, je prepis pomenil za nas novo odkritje. Prepričal nas je, da bo ta knjiga za tolažbo človeškim srcem boljša od vsake kronike, ki ob nepazljivem branju lahko postane samo literatura ali izmišljotina. Ta knjiga pa odkriva molitve in neposredne izlive, prisrčne motive ter širino človeka in duhovnika, čigar dobrodušnost da slutiti bogato notranje življenje, polno osvajajočih lepot.

Papež Janez je imenoval te svoje zapiske »Dnevnik duše«. Ta naslov je izbral že v mladih letih in ga najdemo na naslovni strani zvezka iz leta 1902. Napisal ga je nekega večera ob utrinjajoči se oljenki brez velikega preudarjanja; zaradi svežine in neposrednosti, s kakršno je delo pisal, res zasluži ta naslov. Lahko pa bi mu rekli tudi raztrgani snopiči ali zmečkani zvezki. Taki so namreč bili, ker jih je imel vedno pri sebi. Rad je bral iz njih in ugotavljal, da soglaša s tem, kar je nekoč napisal in da se ves zrcali v njih.

Njegova pobožnost je zakoreninjena v človeški preprostosti, vzvišenosti duhovniškega poklica, v nespremenjeni vedrosti in njegovem pogumu.

Po njegovi pobožnosti so ga ljudje spoznali. Dobil je vzdevek »dobri papež«, »papež vsega sveta«. Naučil je ljudi moliti, premišljevati o evangeliju, spreminjati svet, potem ko smo preoblikovali sami sebe. In nazadnje je pritegnil k sodelovanju vse ljudi, in to ne k sugestivno liturgični prireditvi, ampak k smrti, ki je bila slovesna kakor pontifikalna maša. Poveličal je smrt. Tedaj si moral priznati, da je takó umreti – lepó. Ljudje, ki so se srečali na Trgu sv. Petra, mnogi prvič v življenju, so se gledali iz oči v oči in nenadoma so se nerazložljivo začutili brate in sestre. Kako je bilo to mogoče?

Ljudski glas je hitro izrekel svojo sodbo: »Bil je velik duhovnik!«

Ta trditev se je razširila na vse strani in v ljudeh poveličala njegovo službo v korist dušam, službo, ki ji čas in okoliščine ne zmanjšajo vsebine niti ne omejijo žara dejanj.

Ob smrti papeža Janeza XXIII. so se dogajale čudovite stvari, zaradi katerih je človeštvo lahko še vedno veselo in polno zaupanja. Zavladal je mir v mnogočem: bolniki, ki so prej obupovali, so se tedaj vdali v svojo usodo; nemirni otroci so se poboljšali; mladi zakonci so z nežnostjo pomislili na otroke in si rekli: Naša ljubezen mora biti pravilna.

Njegovo uboštvo je presunilo javno mnenje in prineslo tolažbo revežem. Mnogo izgubljenih sinov je skušalo

pomiriti svoje srce trgajoče bolečine z molitvami nekdanjega otroštva; nekateri so se spet približali zakramentom.

Ta knjiga je ključ, da z njim prodremo v skrivnost njegovega duhovniškega duha, ki se je znal spojiti z duhom svojega časa in je ljudi tako globoko, odkrito in vidno razvnel, da si tega še do danes ne moremo razložiti.

Kako bi našteli vse, kar je v teh zvezkih vidnega in izraženega ali samo slutenega v zaupnih opazkah ali samo odsev njegove duše v stvareh, krajih in ljudeh? Vse vodi k Bogu. Celotno življenje je v teh zvezkih, in kakšno življenje!

*Iz spremne besede tajnika
papeža Janeza XXIII. Loris Capoville,
25. januarja 1964 v Vatikanu*

Semeniščnik v Bergamu (1895–1900)

Bergamo, ob duhovnih vajah 1896

Ad maiorem Dei gloriam. (V večjo čast Božjo.)

1. Sklenil sem in obljubljam, da se nikoli ne bom približal svetim zakramentom samo iz navade ali s hladnotjo, in vselej se bom nanje pripravljaj najmanj četrt ure.

2. Poleg tega sem se namenil vztrajati vsak dan in še posebno o počitnicah pri premišljevanju in osebnem ter splošnem izpraševanju vesti. Vsak dan bom molil rožni venec, bral kako duhovno čtivo, obiskal sveto Rešnje telo ter pobožno opravil tiste molitve, ki jih običajno molimo v semenišču. Za vse si bom napravil svoj urnik in obljubljam, da se ga bom držal, če bo le mogoče, in to v semenišču in ob počitnicah.

3. Kadar bom mogel, bom molil v Marijino čast pet psalmov, vsak dan pa tri zdravamarije za ohranitev svete čistosti.

4. Z vso prizadevnostjo bom pazil, da ne bom pri molitvah raztresen, in to še posebno ob premišljevanju, pri petih očenaših po obedu, ob večerni molitvi in rožnem vencu. Zato bom vedno, tako ob molitvi kakor ob kateremkoli času, mislil na prisotnost Božjo. Predstavljal si bom Jezusa ob kakem dogodku iz njegovega življenja, pri zadnji večerji, na Kalvariji itd.

5. Predvsem bom pazil, da se ne prikrade vame domišljavost. Poniževal se bom in se imel za najbolj bednega med vsemi, in to pri pobožnosti kakor pri študiju.

6. V študij se bom vrgel z vso ljubeznijo in vnemo ter vsemi svojimi močmi, in to v vse predmete brez razlike;

nič se ne bom opravičeval, da mi to ali ono ne ugaja. Pri študiju bom mislil samo na to, kako bi z njim dosegel večjo čast Božjo, ugled Cerkve in blagor duš, ne bom pa študiral zaradi svoje časti in da bi bil prvi med vsemi. Večkrat bom mislil na to, da bo Gospod zahteval od mene obračun tudi za talent, ki sem ga izrabil za to, da sem sebe z njim povzdigoval.

7. Predvsem se bom trudil biti ponižen. Kaznoval se bom za vsako samoljubnost, kajti to je moja največja napaka. Izogibal se bom vsake priložnosti, ki bi mi jo lahko povečala. Zato se v pogovorih ne bom delal vsevedneža, nobenega svojega dejanja ne bom zagovarjal, ravno nasprotno: ravnanje drugih bom imel vedno za boljše od svojega. Nobene stvari ne bom storil in nobene besede izgovoril, ki bi samo spominjala na to, da se delam imenitnega. Izogibal se bom kakršnekoli hvale in se zelo varoval želje po samouveljavljanju in pomembnosti.

8. Ne bom miroval prej, dokler si ne bom pridobil velike ljubezni do presvetega Rešnjega telesa, ki mu bom vedno posvečal najgloblja čustva in misli, skratka vse svoje duhovniško življenje, če bo taka Božja volja.

9. Obljubljam in prisegam presveti Materi Božji, da mi bo vedno moja najljubša mati in da se bom kar najzvesteje varoval kakršnekoli samovoljne misli ali dejanja, ki bi lahko zasenčila nebeško čednost svete čistosti. V ta namen prosim Kraljico devic, da mi bo pomagala sedaj in vedno upirati se vsem skušnjavam, ki bi mi jih poslal satan.

10. Pobožnost do presvetega Rešnjega telesa in srca Jezusovega si moram prisvojiti najprej sam, nato jo bom skušal vlivati tudi drugim, predvsem otrokom. Rad bom govoril o njej. Prav tako bom skušal vcepljati tudi ljubezen do Marije.

11. Nikoli ne bom pozabil sv. Jožefa; vsak dan bom njemu v čast zmolil kako molitev zase, za umirajoče in za Cerkev.

12. V mesecih marcu, maju, juniju in oktobru bom ob devetdnevnica, pa tudi drugače, skušal posebno krotiti svoja čustva. Vzdrževal se bom pri jedi. Ob počitnicah, zlasti kjer bi imel priložnost biti med ljudmi, bom skušal biti še posebno skromen, in to ne toliko drugim za dober zgled kot zato, da se ognem priložnostim, ki bi mi bile lahko nevarne.

13. Sam bom molil in tudi toplo priporočal molitev k presvetemu Rešnjemu telesu, k Mariji in svetnikom za spreobrnjenje vzhodnih kristjanov in predvsem za zedinjenje s cerkvenimi odpadniki. Nikoli ne bom pozabil moliti za svetega očeta, za zmago svete Cerkve, za svojega predragega škofa, za svoje sorodnike in dobrotnike in zlasti za tiste, katerim sem dolžan največjo hvalo.

14. Skratka, živel bom tako, da bodo vsa moja dejanja potrjevala rek, ki ga je sveti Ignacij Lojolski tolikokrat ponavljal: *Ad maiorem Dei gloriam*. (V večjo čast Božjo.)

Bergamo, 1897

O sveti čistosti

Po Božji milosti in po milosti Matere Božje sem prepričan, da je sveta čistost neprecenljiv zaklad, in zame, ki sem poklican k angelski duhovniški službi, je nujno, da ga imam. V dogovoru s svojim duhovnim voditeljem sem pri teh duhovnih vajah sklenil, da bom sveto čistost za vselej ohranil neomadeževano. Svoje sklepe hočem izpolnjevati z vso natančnostjo in posvečam jih devici Devici po rokah svojih posebnih zavetnikov, angelskih

mladeničev: Alojzija Gonzaga, Stanislava Kostka in Janeza Berchmansa. Naj Marija moje sklepe zaradi zaslug teh treh svojih izbrancev blagoslovi in mi nakloni milost, da jih bom v dejanju izvedel.

1. Ker sem globoko prepričan, da je sveta čistost dar Božje milosti, brez katere bi sam mogel le grešiti, moram zgraditi predvsem močan temelj ponižnosti: ne bom si preveč zaupal, ampak bom vse svoje zaupanje stavil v Boga in Marijo. Vsak dan bom prosil Gospoda za krepost svete čistosti in se mu zanjo najbolj priporočal pri svetem obhajilu, Njemu, ki je *frumentum electorum et vinum germinans virgines* (pšenica izvoljenih in vino, iz katerega rastejo device). Do Kraljice devic bom gojil najglobljo pobožnost in daroval ji bom molitve, ki mi jih bo narekovala vdanost do nje. Namenu pridobitve in ohranitve svete čistosti bom posvetil vedno prvo uro malega oficija, prvo zdravamarijo pri molitvi angelovega češčenja in prvo desetko rožnega venca. Priporočal se bom tudi sv. Jožefu, prečistemu ženinu Marijinemu; njemu v čast bom dvakrat na dan molil molitev *O virginum custos* (O, varuh devic) in častil bom imenovane tri svetnike ter skušal njihovo čistost preliti vase.

2. Pazil bom na strogo zatajevanje čutov in jih vedno držal v mejah krščanske skromnosti. Posebno bom naglal post svojim očem. Po sv. Ambrožu so to zahrbtni mreže, sv. Anton Padovanski pa jih imenuje duševne tatove. Kolikor mi bo mogoče, se bom izogibal krajev, kjer se zbirajo ljudje ob kakih praznovanjih ipd. Kadar bi bil prisiljen, da grem tja, se bom vedel tako, da mi prav nobena stvar, ki bi tudi samo spominjala na greh zoper čistost, ne bo ranila mojih oči; ob takih priložnostih bodo vedno uprte v tla.

3. Z največjo zadržanostjo bom hodil tudi po mestih ali drugih obljudenih krajih. Nikdar ne bom gledal lepakov, podob in izložb, kjer bi moglo biti kaj nespodobnega. Ravnal se bom po verskem izreku: *Noli eircumspicere in vicis civitatis, nec oberraveris in plateis illius.* (Ne zijaj po ulicah mesta in ne klati se po njegovih samotnih krajih.)

4. Posebno se bom varoval žensk kateregakoli stanu, čeprav bodo sorodnice ali svetnice. Izogibal se bom vsake domačnosti z njimi, vsakega druženja in pomenkovanja, in še posebno z mladimi. Nikoli jim ne bom gledal naravnost v oči, nikoli jim ne bom v ničemer zaupen in če bom po sili moral govoriti z njimi, bom govoril resno, na kratko, razumno in pošteno. (*Sermo durus, brevis, prudens, et rectus.*)

Sotto il Monte, 19. julija 1898

O počitnicah ni šole, kjer bi nam govorili o znanostih in literaturi, toda pri zakramentu svetega Rešnjega telesa se mi odpira nebeška šola, v kateri poučuje najboljši učitelj, ki si ga lahko predstavljamo, Jezus Kristus sam. In najvažnejši znanosti, ki ju ta šola uči, sta: ponižnost in ljubezen.

Šel bom torej v Jezusovo šolo. Tam se bom naučil prave ponižnosti in prave ljubezni. Bog in presveta devica naj mi pomagata, naj me napravita vrednega slediti Božjim učnim uram tako, da mi bodo koristile. Nekdanji učenci, svetniki, bodo moji vzori, moji součenci pa tiste pravične duše, ki živijo samo za to, da časte Boga in da bi se razširile meje Božjega kraljestva.

V sebi čutim večjo potrebo po ponižnosti kot po ljubezni, in ker je ponižnost najzanesljivejša pot do ljubezni, si bom za ponižnost najbolj prizadeval. Kakor sem

sklenil pri duhovnih vajah, bom vsak večer napisal svoje pomanjkljivosti in predvsem te, ki zadevajo to čednost; tako bom lahko naslednji dan kaj popravil.

Torej: ponižnost in ljubezen, potem pa naj gre, kot je Božja volja. Samo da me ima Jezus za vrednega, da bom mogel trpeti z njim in zanj.

Da, v nadlogah moram biti močan, saj so sedanje le uvod v one, ki jih bom moral prestajati, ko bom duhovnik; duhovnik, ki je ves vdan Jezusu Kristusu. Naj mi pomaga Marija, naj me predrami moj angel varuh, naj me spremlja moj sveti patron Janez Berchmans! O da bi me napolnil s tistim mirom, tisto potrpežljivostjo in tisto točnostjo, s katerimi se je on tako edinstveno odlikoval.

Sotto il Monte, 25. septembra 1898

Kolikšen križ me je zadel danes! Moj Bog, saj trepetam že ob misli na strašno nesrečo.

Moj dobri oče, moj župnik don Francesco Rebuzzini je umrl. Koliko je storil zame! On me je vzgojil, on me je napotil v duhovniški poklic. In zdaj – ta nenadna smrt!

Samo Bog ve, kako me boli moje nesrečno srce.

Zjutraj se nisem mogel niti držati na nogah, srce se mi je zvalo kakor v voz, z očmi nisem jokal, le malo solz mi je prišlo, a bil sem kot okamenel. Ko sem ga videl tam na tleh z odprtimi usti, vsega okrvavljenega in z zaprtimi očmi, se mi je zdelo, da vidim mrtvega Jezusa, snetega s križa. Te podobe ne bom nikoli pozabil. In nič več ni govoril in nič več me ni pogledal.

Včeraj zvečer mi je rekel: »Na svidenje!«

O, v nebesih! Da, v nebesa upiram oči. Tam je, vidim ga, od tam se mi nasmiha, gleda me in me blagoslavlja.

Najlepši in najboljši vpogled v srce in dušo Janeza XXIII.

Janeza XXIII., papeža, ki je od leta 1958 do 1963 vodil Cerkev in bil pobudnik in začetnik 2. vatikanskega cerkvenega zbora, so odlikovali preprostost, srčna dobrot, pobožnost in sledenje navdihom Svetega Duha. *Portret svetnika* izpod peresa Jožefa Pavliča orisuje izjemno življenjsko in duhovniško pot sina revnega kmeta, ki je postal 261. voditelj Cerkve, 27. aprila 2014 pa svetnik.

Dnevnik duše papeža Janeza XXIII. je eden izmed najmočnejših duhovnih tekstov našega časa. Angelo Giuseppe Roncalli je začel pisati svoj duhovni dnevnik kot semeniščnik v Bergamu leta 1895, končal ga je leta 1962, le nekaj mesecev pred smrtjo. Knjiga obsega izbor zapisov, premišljevanj in sklepov ob duhovnih obnovah in duhovnih vajah (tudi od 9. do 13. novembra 1927 med duhovnimi vajami v Ljubljani) in čudovito popisuje papeževo veliko dušo. Zapisi jasno pokažejo trden in odločen cilj papeža Janeza XXIII.: obvladati svoje človeške slabosti, si privzgojiti trden značaj in vse podrediti Božjemu načrtu z njim.

*Dnevnik duše je antipod naše civilizacije,
kakor je ta na antipodu svetosti.*

Alojz Rebula

CELJSKA MOHORJEVA DRUŽBA
— Prva slovenska založba —

ZALOŽBA
DRUŽINA

22,90 EUR

